

4. Janow P., Muchin W., Fiedotof A., Szarabrin J.: Laboratoryjne badania w diagnostyce klinicznej chorób zwierząt. PWRiL 1957.
5. Karlson P.: Zarys biochemii. PWRiL 1970.
6. Krawczyński J., Ostński T.: Laboratoryjne metody diagnostyczne. PWRiL 1967.
7. Kokot F.: Metody badań laboratoryjnych stosowanych w klinice. PZWL 1969.
8. Pinkiewicz E.: Diagnostyka laboratoryjna chorób zwierzęcych. PWRiL 1970.
9. Prost E.: Higiena mięsa. PWRiL 1975.
10. Richterich R.: Chemia kliniczna. PZWL 1971.
11. Slesinger L.: Medycyna Wet. 20, 293, 1964.
12. Schmid R.: Science M.D. 124, 76, 1956.
13. Schmid R.: Schweizerische medizinische Wochenschrift. 86, 775, 1956.
14. Talafant E.: Nature 178, 1956.
15. Wong K. P.: Biochem. J. 125, 929, 1971.

Adres autora: dr Eligiusz Walkowiak, ul. Antoniukowska 50 m 48, 15-845 Białystok.

KAZUISTYKA KLINICZNA

TADEUSZ NEUKIRCH
Głogówek

ZASTOSOWANIE PREPARATU COFFEINUM NATR.-BENZ. W ZATRZYMANIU ŁOŻYSKA U KRÓW

W praktyce weterynaryjnej odejmowanie łożyska u krów jest z pewnością jednym z bardziej przykrych zabiegów, jak również zabiegiem niezupełnie bezpiecznym dla wykonującego. Równocześnie stanowi wielkie niebezpieczeństwo dla samicy, gdyż jak twierdzi Paim 60% wszystkich przewlekłych niezbytów macicy jest następstwem zatrzymania łożyska (cyt. za 8). Zatrzymanie łożyska jest schorzeniem występującym po porodzie bardzo często. Wg Brandsa (cyt. za 1) występuje u 5,1% krów, natomiast Miedwiediew (6) stwierdził zatrzymanie łożyska u 2,1—8,3% krów i jałówek. Polskie badania ankietowe w gospodarstwach Hodowli Zarodowej w 1973 r. wykazały, że zatrzymanie łożysk wystąpiło po 9% wycieleń. Badania objęły 92 gospodarstwa na terenie całego kraju (7). Z badań własnych wynika, że średnio u 7,3—8,3% wszystkich krów rodzących występuje zatrzymanie łożyska po porodzie. Są to dane za lata 1972—1975 dotyczące całości pogłowia POHZ.

W swojej praktyce terenowej spotkano się z faktem, że rolnicy podawali po porodzie krowom wywar z kawy naturalnej doustnie, twierdząc że zapobiega to zatrzymaniu łożyska. W badaniach własnych autor wyszedł z następujących przesłanek: Kofeina działa równomiernie rozszerzająco na naczynia krwionośne mózgu, podnosi ciśnienie krwi w naczyniach tętniczych poprzez swoje działanie na ośrodek naczynioruchowy i równocześnie rozszerza naczynia obwodowe poprzez zmniejszenie napięcia mięśniówki gładkiej naczyń. Poza tym działa pobudzająco na rdzeń kręgowy (3, 4). Takie więc działanie musi mieć wpływ na odejście łożyska.

Materiał i metody

Doświadczenie przeprowadzono na 329 krowach będących własnością 3 gospodarstw POHZ — A, B, C, które ocieliły się w 1975 r. W każdym z tych gospodarstw wszystkie krowy wycielone w 1975 r. zostały potraktowane iniekcją domięśniową Coffeinum natr.-benz. w ilości 20 ml. Zastryki był każdorazowo podawany bezpośrednio po porodzie. Grupę kontrolną

Tab. 1. Zatrzymanie łożyska w latach 1972—75 w gospodarstwach, w których w 1975 r. stosowano kofeinę

Gospodarstwo	Ilość porodów			
	1972	1973	1974	1975
A	149 (8,7%) [*]	126 (11,1%)	183 (7,6%)	168 (2,9%)
B	91 (5,5%)	105 (7,6%)	88 (9,1%)	73 (5,1%)
C	84 (9,5%)	77 (9,1%)	83 (9,6%)	88 (4,5%)
Ogółem	324 (8,0%)	308 (9,7%)	354 (8,4%)	329 (3,9%)

Objaśnienie: *) = cyfry w nawiasach dotyczą procentu porodów skomplikowanych zatrzymaniem łożyska.

stanowiły krowy pozostałych 4 gospodarstw w ilości 468 sztuk, którym po porodzie nie podano Coffeiny. Gospodarstwa te oznaczono na tabeli D, E, F, G. W 1975 r. w grupie krów badanych wystąpiło 13 wypadków zatrzymania łożyska, co stanowi 3,9%. W grupie kontrolnej zatrzymanie łożyska wystąpiło w 48 wypadkach, co stanowi 10,2%. Z tab. 1 wynika, że w oborach doświadczalnych (A, B, C) zatrzymanie łożyska występowały w latach poprzedzających doświadczenie z powtarzającą się częstotliwością w granicach 8,0 do 9,7%. W roku 1975 po profilaktycznej aplikacji kofeiny, nastąpił spadek odsetka krów z zatrzymaniem łożyska o przeszło połowę. Dane w tab. 2 przedstawiają sytuację w 4 oborach kontrolnych; w latach 1972—74 zatrzymanie łożyska występowały w nich po 6,8—7,2% porodów. W roku 1975 nie zanotowano spadku (jak to nastąpiło w oborach doświadczalnych), lecz wzrost odsetka porodów skomplikowanych zatrzymaniem łożyska do 10,2%.

Tab. 2. Zatrzymanie łożyska w latach 1972—75 w gospodarstwach, w których nie stosowano kofeiny po porodzie

Gospodarstwo	Ilość porodów			
	1972	1973	1974	1975
D	84 (11,9%) [*]	79 (10,1%)	93 (3,2%)	83 (12,0%)
E	73 (6,8%)	65 (6,1%)	64 (6,2%)	69 (10,1%)
F	80 (6,3%)	99 (7,1%)	86 (12,8%)	87 (11,5%)
G	147 (6,8%)	143 (6,3%)	137 (6,6%)	229 (9,1%)
Ogółem	384 (6,8%)	386 (7,2%)	380 (7,1%)	468 (10,2%)

Objaśnienie: x = cyfry w nawiasach oznaczają procent porodów skomplikowanych zatrzymaniem łożyska.

W dostępnym piśmiennictwie nie znaleziono żadnych danych dotyczących podobnego stosowania kofeiny. Jedynie Senze (8) opisuje próbę zastosowania stilboestrolu przy zatrzymaniu łożysk u krów, ale doszedł on do wniosku, że stosowanie preparatów estrogennych w tym celu jest wręcz przeciwwskazane. Przy zastosowaniu kofeiny ilość zatrzymania łożysk wyraźnie spadła, przy czym zatrzymanie te, jeśli zaistniały, były stosunkowo łatwe do odklejenia. Oprócz tego 8 zatrzymań na 13 zaistniałych dotyczyło przypadków po ciążyach bliźniaczych, gdzie procent zatrzymania łożyska jest, jak twierdzą autorzy niemieccy i amerykańscy, bardzo wysoki i wynosi od 67—73,3% (2, 5).

Stosowanie preparatu Coffeinum natr.-benz. bezpośrednio po porodzie zmniejszyło ilość zatrzymanych łożysk o 3,8% w stosunku do średniej rocznej całego stada. Biorąc pod uwagę tanią cenę preparatu i łatwość w stosowaniu, wydaje się, że metoda ta jest godna polecenia.

Piśmiennictwo

1. Bielański W.: Rozród zwierząt. PWRiL 1972.
2. Comberg G., Velton U.: Zuchtungskunde 34, 49, 1962.
3. Garbuliński T.: Farmakologia weterynaryjna. PWRiL 1974.
4. Gedroyć M.: Farmakologia weterynaryjna. PWRiL 1960.
5. Gordon T., Williams G.: J. Agr. Sci. 59, 143, 1962.
6. Miedwiediew G. F.: Veterinarija 4, 85, 1973.
7. Rogoziewicz M., Jaśkowski L.: Medycyna Wet. 32, 96, 1976.
8. Senze A.: Medycyna Wet. 17, 74, 1961.

Adres autora: lek. wet. Tadeusz Neukirch, ul. J. Kazimierza 1, 48-250 Głogówek.